

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΜΑΔΡΙΤΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ Ο.Ε.Υ.

Μαδρίτη, 24.02.2021

**Ενημερωτικό σημείωμα για την πορεία των βασικών μακροοικονομικών
μεγεθών της ισπανικής οικονομίας για το 2020**

Εισαγωγή

Κατά το πρώτο κύμα της πανδημίας, η Ισπανία ήταν η χώρα που είχε πληγεί περισσότερο σε ολόκληρη την Ευρώπη. Τα ανησυχητικά νούμερα κρουσμάτων κατά τον μήνα Μάρτιο 2020, ανάγκασαν την ισπανική Κάτω Βουλή να κηρύξει, στις 14 του μηνός, κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, με την οποία σηματοδοτήθηκε και ο αυστηρός κατ' οίκον περιορισμός του ευρύτερου πληθυσμού της χώρας. Αρχικά, ο περιορισμός αυτός απαγόρευε σε όλους του πολίτες να βρίσκονται εκτός της οικίας τους, πλην αναγκαίων ενεργειών (επίσκεψη σε νοσοκομείο, αγορά προϊόντων και εργασία, σε περίπτωση μη δυνατότητας τηλεργασίας). Ανοικτά παρέμειναν μόνον τα αναγκαία καταστήματα για τη λειτουργία της κοινωνίας, όπως φαρμακεία, σουπερμάρκετ κοκ, ενώ ο κλάδος της εστίασης και όλα τα ξενοδοχεία παρέμειναν κλειστά. Ακόμη από 30 Μαρτίου έως και τις 9 Απριλίου, οι εξαγωγικές επιχειρήσεις, καθώς και ο κατασκευαστικός τομέας αναγκάστηκαν να διακόψουν τη λειτουργία τους, παραλύοντας σχεδόν ολοκληρωτικά την εθνική οικονομία για δύο εβδομάδες. Η σταδιακή άρση των περιορισμών ξεκίνησε περί τα μέσα Μαΐου.

Οι οικονομικές συνέπειες κατά τη διάρκεια του κατ' οίκον περιορισμού ήταν τεράστιες, αφού το Α.Ε.Π. της χώρας συρρικνώθηκε σε ιστορικά χαμηλά. Σημαντική συμμετοχή στην οικονομία όμως έχει και ο τουρισμός, αφού συνεισφέρει σε περισσότερο από 12% στο εθνικό προϊόν. Επομένως, η μειωμένη τουριστική κίνηση κατά τους θερινούς μήνες, επηρέασε με τη σειρά της τους αρνητικούς δείκτες των μακροοικονομικών στοιχείων της χώρας. Ωστόσο, το άνοιγμα των καταστημάτων και η επιστροφή κυκλοφορίας των πολιτών έδωσαν μία ώθηση στην οικονομία της Ισπανίας, η οποία αναπτύχθηκε σε μεγαλύτερο βαθμό από το προβλεπόμενο κατά το τελευταίο τρίμηνο του έτους.

Σε κάθε περίπτωση, οι συνολικές επιπτώσεις δεν είναι ακόμα φανερές, αφού, προς το παρόν, είναι άγνωστος ο ακριβής αριθμός των επιχειρήσεων που θα αναγκαστούν να κηρύξουν πτώχευση και των απασχολούμενων που θα χάσουν ολοκληρωτικά τη θέση εργασίας τους. Ένα υψηλό ποσοστό εργαζομένων, κυρίως του κλάδου του τουρισμού, βρίσκεται υπό το καθεστώς αναστολής σύμβασης εργασίας (ERTE), ενώ δεν είναι λίγες οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις που έχουν διασωθεί, μέσω των δημόσιων εγγυήσεων από το Εθνικό Ινστιτούτο Πιστώσεων (ICO), μέσω της σύναψης δανείων. Η ταχύτητα επιστροφής της οικονομίας στα προ πανδημίας επίπεδα θα επηρεαστεί από ένα σύμπλεγμα παραγόντων, πολλούς από τους οποίους η χώρα μπορεί να επηρεάσει θετικά ή αρνητικά. Οι κυριότεροι παράγοντες είναι η σωστή διαχείριση των ευρωπαϊκών κονδυλίων, ο ρυθμός μαζικού εμβολιασμού του πληθυσμού, η διατήρηση χαμηλού επιδημιολογικού φορτίου τους θερινούς μήνες κοκ.

Α.Ε.Π.

Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία που δημοσίευσε το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής (INE) της Ισπανίας, το Α.Ε.Π. της χώρας για το 2020 μειώθηκε στα 1,11 τρις ευρώ ή 1.119.976 εκ. ευρώ, σημειώνοντας ετήσια πτώση της τάξης του 11%, ανακόπτοντας, με αυτόν τον τρόπο, την ετήσια άνοδο που σημείωνε για έξι συνεχόμενα έτη. Η πτώση αυτή ήταν και η μεγαλύτερη που σημειώθηκε μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ και η υψηλότερη υποχώρηση στην ιστορία της χώρας από την εγκαθίδρυση της δημοκρατίας.

Αναλυτικότερα, κατά το πρώτο τρίμηνο του 2020, το Α.Ε.Π. συρρικνώθηκε κατά 5,3% σε σύγκριση με το τέταρτο τρίμηνο του 2019 και κατά 4,2% σε ετήσια βάση. Σε μεγάλο βαθμό, η συρρίκνωση αυτή οφείλεται στην έναρξη του κατ' οίκον περιορισμού τις τελευταίες δύο εβδομάδες του τριμήνου. Έπειτα, το δεύτερο τρίμηνο του έτους χαρακτηρίστηκε από την παράλυση της οικονομίας, με το εθνικό προϊόν να συρρικνώνεται κατά 17,9% σε τριμηνιαία βάση και 21,6% σε ετήσια. Η επανακυκλοφορία των πολιτών και το σταδιακό άνοιγμα των επιχειρήσεων και του τομέα του τουρισμού το τρίτο τρίμηνο, είχε ως αποτέλεσμα το Α.Ε.Π. να κερδίσει μεγάλο μέρος από το χαμένο έδαφος του δευτέρου τριμήνου, σημειώνοντας αύξηση 16,4%, μειωμένο όμως κατά 9% σε σύγκριση με το ίδιο διάστημα του 2019. Το τελευταίο τρίμηνο του έτους χαρακτηρίστηκε από το δεύτερο και τρίτο κύμα της πανδημίας, γεγονός το οποίο ανάγκασε τις Κοινότητες να λάβουν περαιτέρω μέτρα αποφυγής εξάπλωσης του Covid-19. Ωστόσο, το εγχώριο προϊόν όχι μόνο δεν μειώθηκε αλλά σημείωσε και μικρή άνοδο κατά 0,4% σε σύγκριση με το τρίτο τρίμηνο, με την ετήσια πτώση να φτάνει το 9,1%.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι προβλέψεις της Κυβέρνησης έκαναν αναφορά για ύφεση της τάξης του 11,2% για το προηγούμενο έτος. Αντίστοιχα, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο προέβλεπε πτώση του ισπανικού Α.Ε.Π. κατά 12,8% ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε θέσει το συγκεκριμένο ποσοστό στο 12,5%. Για το 2021, η τελευταία υπολογίζει ανάπτυξη της τάξης του 5,6% ενώ το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο προβλέπει το ποσοστό αυτό να φτάσει το 5,9%.

Δημόσιο Χρέος

Σύμφωνα με την, από 17.02.2021, ανακοίνωση της Τράπεζας της Ισπανίας, για 14^η συνεχόμενη χρονιά, το δημόσιο χρέος της χώρας αυξήθηκε σε ετήσια βάση αφού, στο κλείσιμο του 2020, έφθασε τα 1,311 τρις ευρώ, κατά 122,43 δις ευρώ ή 10,3% αυξημένο, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στις οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας, καθώς οι αυξημένες δημόσιες δαπάνες, σε συνδυασμό με τα μειωμένα δημόσια έσοδα, διόγκωσαν το έλλειμμα της χώρας. Λαμβάνοντας υπόψη τη συρρίκνωση του Α.Ε.Π. της Ισπανίας κατά 11%, **το ποσοστό του χρέους στο Α.Ε.Π. εκτινάχθηκε στο 117,1%** έναντι του 95,5% στο τέλος του 2019. Είναι η πρώτη φορά μετά από πέντε έτη που η Ισπανία αυξάνει το εν λόγω ποσοστό σε ετήσια βάση. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι εκτιμήσεις της Κεντρικής Κυβέρνησης στους Κρατικούς Προϋπολογισμούς για το 2021 υπολόγιζαν το χρέος στο 118,8% του Α.Ε.Π. ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προέβλεπε το συγκεκριμένο ποσοστό στο 120,3%. Η

ισπανική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, το τρέχον έτος, το χρέος, ως ποσοστό του Α.Ε.Π., θα μειωθεί σε μικρό βαθμό ενώ, αντίθετα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προειδοποιήσει ότι το χρέος θα συνεχίσει να αυξάνεται και το 2022 θα φθάσει το 124% του Α.Ε.Π.

Θετικό στοιχείο για το χρέος αποτελούν τα χαμηλά επιτόκια που έχουν τεθεί τα τελευταία έτη, τα οποία επιτρέπουν φθηνό δανεισμό. Μάλιστα, το 2020, περί το ήμισυ των ομολόγων της Ισπανίας εκδόθηκαν σε αρνητικά επίπεδα. Ωστόσο, υψηλό δημόσιο χρέος αποτελεί πρόβλημα για μία οικονομία, ενώ την κάνει πιο ευάλωτη σε πιθανές κρίσεις. Εξαιτίας της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008, το χρέος της Ισπανίας, ως ποσοστό του Α.Ε.Π. ξεπέρασε, το 2014, το 100%. Έκτοτε, η Ισπανία πέτυχε, μέσω της αύξησης του Α.Ε.Π., της αυστηρότερης δημοσιονομικής πολιτικής και της μείωσης των ελλειμμάτων, να μειώσει το εν λόγω ποσοστό. Εντούτοις, η αύξηση κατά 21,6 ποσοστιαίων μονάδων του χρέους σε ποσοστό του Α.Ε.Π., που σημειώθηκε για το 2020 έχει κρούσει τον κώδωνα σε πολλούς οικονομολόγους για τις ισχυρές αρνητικές επιπτώσεις που μπορεί να προκληθούν στο εγγύς μέλλον.

Τα τελευταία έτη, η χώρα κατάφερε να μειώνει το ποσοστό του δημόσιου χρέους της, αυξάνοντας το Α.Ε.Π. της ενώ παράλληλα μείωνε τα ελλείμματα, κάτι που επιτεύχθηκε μέσω της ανάπτυξης αλλά και των δημοσιονομικών αλλαγών από την περίοδο της κρίσης την προηγούμενη δεκαετία. Προκειμένου να συνεχιστεί η πτωτική πορεία του ποσοστού χρέους, η χώρα θα πρέπει να εξακολουθήσει την εφαρμογή παρόμοιων πρακτικών, με τον ακρογωνιαίο λίθο να αποτελούν οι οικονομικές βοήθειες της Ε.Ε., μέσω των οποίων θα δοθεί η απαραίτητη ώθηση για την επανεκκίνηση της οικονομίας. Για το λόγο αυτό, η σωστή διαχείριση των ανωτέρω κονδυλίων θα παίξει καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ισπανικής οικονομίας. Η Κυβέρνηση προορίζει τα συγκεκριμένα κεφάλαια για την ενίσχυση της ψηφιοποίησης, της πράσινης ενέργειας, της Έρευνας και Ανάπτυξης και της εκπαίδευσης του εργατικού δυναμικού, προκειμένου οι ισπανικές επιχειρήσεις να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητά τους και να προσαρμοστούν στις σύγχρονες προκλήσεις.

Ανεργία

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της ισπανικής οικονομίας αποτελεί η αυξημένη ανεργία, η οποία παρατηρείται επί σειρά ετών, με το πρόβλημα να έχει διογκωθεί, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης του 2008. Η πανδημία ανάγκασε πολλές επιχειρήσεις να παραμείνουν κλειστές για μεγάλο χρονικό διάστημα, ενώ ακόμα και όσες έχουν επιστρέψει στη λειτουργία τους βρίσκονται αντιμέτωπες με μειωμένο τζίρο, αφού η καταναλωτική εμπιστοσύνη έχει μειωθεί σημαντικά. Ως αποτέλεσμα, πολλές αναγκάστηκαν να θέσουν το προσωπικό τους υπό καθεστώς αναστολής σύμβασης εργασίας (ERTE) ενώ άλλες προέβησαν σε απολύσεις προσωπικού, προκειμένου να ανταπεξέλθουν στις τρέχουσες συνθήκες, διογκώνοντας το διαχρονικό πρόβλημα της χώρας: την αυξημένη ανεργία.

Κατά το προηγούμενο έτος, στην Ισπανία καταγράφηκαν συνολικά 3,7 εκ. άνεργοι, με ποσοστό υψηλότερο κατά 16,5% από ότι το 2019, με περισσότερες από 620.000 θέσεις εργασίας να έχουν

καταργηθεί. Αφορά τις περισσότερες απολεσμένες θέσεις εργασίας σε ένα έτος από το 2012. Όπως δημοσίευσε το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής (INE) της Ισπανίας, 527.900 άτομα εγγράφηκαν στον κατάλογο ανέργων της χώρας, αυξάνοντας το ποσοστό ανεργίας στο 16,1% για το 2020 από 13,96% που ήταν το 2019. Αναλυτικότερα, οι θέσεις εργασίας μειώθηκαν κατά 622.600 συνολικά. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψιν ότι, στο δημόσιο τομέα, οι θέσεις εργασίας αυξήθηκαν κατά 125.800, ο ιδιωτικός τομέας κατέστρεψε 748.400 θέσεις εργασίας. Η πλειοψηφία των εργαζομένων που έχασαν τη δουλειά τους αφορά μισθωτούς, ενώ ένας μεγάλος αριθμός αυτών είχαν συμβόλαιο αορίστου χρόνου. Οι ελεύθεροι επαγγελματίες μειώθηκαν κατά 19.800 το 2020. Τα πιο απαισιόδοξα στοιχεία, ωστόσο, εμφανίζονται στους νέους κάτω των 25 ετών. Η ανεργία στη συγκεκριμένη κατηγορία αυξήθηκε κατά 109.600 άτομα ή 23,7%, τοποθετώντας το σύνολο των ανέργων της κατηγορίας αυτής στα 572.400 άτομα, ήτοι το 40,1%. Σημειώνεται ότι, το 2019, η ανεργία των νέων, αν και υψηλή, ήταν, κατά σχεδόν, δέκα μονάδες μικρότερη και, συγκεκριμένα, 30,5%.

Η αύξηση της ανεργίας είναι ένα από τα μεγαλύτερα εμπόδια για μία οικονομία, η οποία οφείλει να αναπτυχθεί ταχέως για την επιστροφή της στα, προ κρίσης, επίπεδα. Ιδιαίτερα για την Ισπανία, η ανεργία αποτελεί πρόβλημα καθ' όλη τη διάρκεια των ετών, αφού η μέση τιμή από το 1980 φθάνει το 16,5%. Από το 2013, όταν η ανεργία, κατά το πρώτο τρίμηνο του έτους, είχε φθάσει ιστορικά υψηλά, 26,94%, η Ισπανία επέτυχε να μειώνει τα επίπεδα ανεργίας σε ετήσια βάση. Τονίζεται ότι τα ανωτέρω στοιχεία δεν συμπεριλαμβάνουν τους εργαζομένους, που βρίσκονται σε καθεστώς αναστολής σύμβασης εργασίας (ERTE), οι οποίοι υπολογίζονται σε 750.000 άτομα.

Πληθωρισμός

Η μεταβολή του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή στην Ισπανία ήταν αρνητική για το 2020, αφού, πέραν των δύο τριών μηνών του έτους, τους υπόλοιπους ο πληθωρισμός κινήθηκε σε αρνητικά επίπεδα. Συγκεκριμένα, η μέση τιμή του πληθωρισμού για το 2020 ήταν -0,5%.

Η μικρότερη τιμή πληθωρισμού εμφανίστηκε τον Μάιο αφού ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή του συγκεκριμένου μήνα μειώθηκε κατά 0,9% σε σύγκριση με το 2019. Αντίστοιχα, κατά τους μήνες Οκτωβρίου και Νοεμβρίου, η μείωση του επιπέδου των τιμών έφθασε το 0,8%, σε σύγκριση με τους αντίστοιχους μήνες του προηγούμενου έτους.

Αλία Ν. Παπαναστασίου
Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄
Επικεφαλής Γραφείου ΟΕΥ Πρεσβείας Μαδρίτης